

TARTU LINNAVOLIKOGU

OTSUS

Tartu

16.02.2015 nr LVK-O-0190

Tartu Linnavolikogu 4. detsembri 2014. a otsusele nr 152 "Turu tn 2, Soola tn 8, Soola tn 4 ja Soola tn 4a kruntide ning lähiala detailplaneeringu kehtestamine" esitatud vaide läbivaatamine

Kalle Kulbok (edaspidi ka vaide esitaja) esitas 5. jaanuaril 2015. a Tartu Linnavolikogule vaide Tartu Linnavolikogu [4. detsembri 2014. a otsusele nr 152](#) "Turu tn 2, Soola tn 8, Soola tn 4 ja Soola tn 4a kruntide ning lähiala detailplaneeringu kehtestamine" (edaspidi ka otsus). Vaide esitaja taotleb otsuse tühistamist ja planeeringumenetluse uuendamist.

1. Ülevaade detailplaneeringu menetlusest

[Turu tn 2, Soola tn 8, Soola tn 4 ja Soola tn 4a kruntide ning lähiala detailplaneeringu](#) (edaspidi ka detailplaneering) koostamine algatati Tartu Linnavolikogu [14. veebruari 2013. a otsusega nr 449](#) eesmärgiga kaaluda Turu tn 2 krundil asuva hoone laiendamise võimalusi ning täpsustada kruntide piire. Detailplaneeringust huvitatud isikuks oli aktsiaselts Emajõe Ärikeskus ning koostaja OÜ ARTES TERRAE.

Detailplaneeringu eskiislahendus kiideti heaks ja suunati avalikule arutelule Tartu Linnavalitsuse [9. juuli 2013. a korraldusega nr 733](#). Detailplaneeringu eskiislahenduse avalik arutelu toimus 14. augustil 2013. a.

Detailplaneering võeti vastu ja suunati avalikule väljapanekule Tartu Linnavolikogu [20. veebruari 2014. a otsusega nr 47](#). 27. märtsil 2014. a toimus detailplaneeringu lahendust tutvustav avalik arutelu. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 18. märtsist kuni 9. aprillini 2014. Avaliku väljapaneku ajal laekusid 22 isikult kirjalikud ettepanekud ja vastuväited, teiste hulgas esitas vastuväited Kalle Kulbok.

Tartu Linnavalitsuse [6. mai 2014. a korraldusega nr 475](#) otsustati pikendada 18. märtsist kuni 9. aprillini 2014 toimunud detailplaneeringu avalikul väljapanekul laekunud ettepanekute ja vastuväidete osas seisukohtade võtmise tähtaega 16. maini 2014. a. Linnavalitsuse [15. mai 2014. a korraldusega nr 498](#) võeti laekunud ettepanekute ja vastuväidete osas seisukohad.

Detailplaneeringu avalikud arutelud toimusid 2. juunil 2014. a linnavalitsuse seisukohtade tutvustamiseks ja 20. juunil 2014. a linnavalitsuse seisukohtade kohaselt korrigeeritud planeerimislahenduse tutvustamiseks. 2. juunil 2014. a toimunud avalikul arutelul väljakuulutatud ja 16. juuniks 2014. a kavandatud detailplaneeringu kordusarutelu aega muudeti linna poolt ja määrati uueks ajaks 20. juuni 2014. a.

Tartu Linnavalitsuse [12. augusti 2014. a korraldusega nr 811](#) võeti informatsioon detailplaneeringu avaliku väljapaneku ja avalike arutelude tulemustest teadmiseks. Lahendamata jäänud planeeringuvaidlusteks loeti korralduse lisas toodud arvestamata jäänud ettepanekud ja vastuväited. Detailplaneering esitati koos teabega arvestamata jäänud vastuväidete kohta Tartu

maavanemale järelevalve teostamiseks.

Tartu Maavalitsuses toimusid 19.–26. septembril 2014. a kirjalikke ettepanekuid ja vastuväiteid esitanud isikute ärakuulamid. Vastavalt ärakuulamiste tulemustele edastas Tartu maavanem 14. oktoobri 2014. a kirjaga nr 7-5/2505-24 arvamused järelevalve käigus kokkuleppeta jäänud vastuväidete kohta.

Tartu Linnavalitsus võttis [23. oktoobri 2014. a korraldusega nr 1108](#) maavanema poolt järelevalve teostamise käigus tehtud ettepanekute osas seisukohad. Korrigeeritud detailplaneering esitati planeerimisseaduse § 23 lõike 6 kohaselt maavanemale heakskiitmiseks.

Tuginedes planeerimisseaduse § 23 lõikes 3 sätestatud järelevalve teostaja pädevusele, andis maavanem 10. novembri 2014. a kirjaga nr 7-5/2505-42 detailplaneeringule heakskiidu ja tegi ettepaneku planeering kehtestada.

Detailplaneering kehtestati Tartu Linnavolikogu [4. detsembri 2014. a otsusega nr 152](#).

2. Vaide esitaja osalemine detailplaneeringu menetluses

Vaide esitaja esitas detailplaneeringu kohta avaliku väljapaneku ajal vastuväited.

Vaide esitaja on osalenud detailplaneeringu menetluse käigus toimunud avalikel aruteludel, sh

- 1) detailplaneeringu eskiislahendust tutvustaval arutelul 14.08.2013;
- 2) detailplaneeringu lahendust tutvustaval avalikul arutelul 27.03.2014;
- 3) detailplaneeringu avaliku väljapaneku jooksul laekunud ettepanekuid ja linnavalitsuse seisukohti tutvustaval avalikul arutelul 02.06.2014;
- 4) detailplaneeringu korrigeeritud lahendust tutvustaval avalikul arutelul 20.06.2014.

Vaide esitaja osales Tartu Maavalitsuses detailplaneeringu järelevalvemenetluse käigus toimunud detailplaneeringu avaliku väljapaneku käigus tehtud arvestamata jäetud ettepanekute ja vastuväidete arutelul.

3. Vaidega seonduvad õigusnormid ja vaide tähtaegsus

Planeerimisseaduse (edaspidi ka PlanS) § 26 lõige 1 näeb ette, et planeeringu kehtestamise otsuse vaidlustamiseks on igal isikul õigus ühe kuu jooksul arvates päevast, millal isik sai teada või pidi teada saada planeeringu kehtestamisest, pöörduda kohtusse, kui ta leiab, et see otsus on vastuolus seaduse või muu õigusaktiga või selle otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi ka HMS) § 71 lõike 1 järgi võib isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, esitada vaide.

Kohtupraktikas on asutud seisukohale, et kuigi planeerimisseadus ei näe ette planeeringu vaidemenetluse korras vaidlustamist, on vaidemenetlus võimalik. Tegemist on planeerimisseaduses reguleerimata valdkonnaga ja seega on võimalik kohaldada haldusmenetluse seadust (Riigikohtu halduskolleegiumi 28.04.2009 otsus haldusajal nr 3-3-1-30-09 ning 09.06.2004 otsus haldusajal nr 3-3-1-28-04). Haldusmenetluse seadus kui üldseadus ja planeerimisseadus kui eriseadus koostoimes võimaldavad planeeringu kehtestamise otsusele vaide esitamist isiku subjektiivsete õiguste rikkumise korral. Haldusaktile kohtupraktikas nimetatud populaarikaebuse, so kaebuse esitamine õigusaktidega vastuolu motiivil, esitamine on võimalik PlanS § 26 lõikest 1 lähtuvalt üksnes kohtumenetluses.

Riigikohus on selgitanud, et kohus peab väidetavalt rikutud seadust või muud õigustloovat akti tõlgendades hindama, kas selles sisalduv säte kaitseb vaid avalikke huve või ka üksikisiku huve.

Kui säte kaitseb avalike huvide kõrval ka isiku huve, tuleneb sättest isiku subjektiivne õigus nõuda sättest kinnipidamist. Seejuures tuleb arvestada nii sätte eesmärki kui ka huvi kaalukust. Isiku põhjendatud huvist võib seega välja kasvada ka halduskohtus kaitstav õigus, kuid ainult juhul, kui seadus kaitseb või peab kaitsma seda huvi (Riigikohtu halduskolleegiumi 12.01.2012 otsus haldusasjas 3-3-1-68-11, Riigikohtu erikogu 20. detsembri 2001. a otsus haldusasjas nr 3-3-1-15-01).

Planeerimisseaduses sätestatud planeerimise põhimõtetest tulenevalt on planeeringute koostamine avalik. Arvestades vaide esitaja osalemist detailplaneeringu menetluses, sealhulgas tema poolt avaliku väljapaneku ajal detailplaneeringu kohta vastuväidete esitamist, peab linnavolikogu põhjendatuks vajadust hinnata, kas Tartu Linnavolikogu 04.12.2014 otsusest nr 152 võib tuleneda vaide esitaja subjektiivsete õiguste rikkumist või tema vabaduste piiramist.

HMS § 72 lõike 1 järgi võib vaidemenetluse korras nõuda: 1) haldusakti kehtetuks tunnistamist; 2) haldusakti osa kehtetuks tunnistamist, kui seadus ei piira haldusakti osalist vaidlustamist; 3) ettekirjutuse tegemist haldusakti andmiseks, asja uueks otsustamiseks või toimingute sooritamiseks.

Vaide esitaja taotleb Tartu Linnavolikogu 4. detsembri 2014 otsuse nr 152 tühistamist ja planeeringumenetluse uuendamist. Arvestades HMS § 72 lõikes 1 esitatud ammendavat loetelu vaidemenetluse korras võimalike nõuete kohta ning lähtudes vaides esitatud taotlusest, käsitleb linnavolikogu HMS § 72 lõikele 1 tuginedes Kalle Kulboki vaides esitatud taotlust taotlusena tunnistada haldusakt kehtetuks.

Tartu Linnavolikogu 04.12.2014 otsus nr 152 edastati vaide esitajale e-posti teel 5. detsembril 2014. HMS § 75 sätestab, et vaide haldusaktile tuleb esitada 30 päeva jooksul, kui seadus ei sätesta teisiti, arvates päevast, millal isik vaidlustatavast haldusaktist teada sai või oleks pidanud teada saama. Arvestades vaide esitamist e-kirja teel 4. jaanuaril 2015. a koos lisadega ning esmaspäeval 5. jaanuaril 2015. a lihtkirjaliku vaide esitamist, millele vaide esitaja on alla kirjutanud, ning lähtudes haldusmenetluse seaduse § 33 lõikest 3, loeb linnavolikogu vaide esitatuks tähtaegselt.

Linnavolikogu asub seisukohale, et Kalle Kulboki vaide oma sisult ja ülesehituselt vastab haldusmenetluse seaduses sätestatud vaide esitamise nõuetele ning kuulub seega läbivaatamisele.

4. Haldusorgani toimingud vaide lahendamise ettevalmistamisel

HMS § 82 punkti 4 kohaselt kasutab valet läbivaatav haldusorgan vajaduse korral eksperti ning punkti 5 kohaselt tuleb vaide läbivaatamisel kuulata ära asjast huvitatud isikute seletused.

Seoses vaide täiendava uurimise ning huvitatud isiku ja eksperdi kaasamise vajadusega pikendas Tartu Linnavolikogu haldusmenetluse seaduse § 84 lg 2 alusel vaide läbivaatamise tähtaega.

Linnavalitsus teavitas Kalle Kulboki vaidest detailplaneeringust huvitatud isikut aktsiaseltsi Emajõe Ärikeskus (edaspidi ka puudutatud isik) ning küsis puudutatud isiku arvamust vaide kohta.

Vaide läbivaatamise ettevalmistamise käigus pöördus linnavalitsus Liikluslahendus OÜ poole, paludes seisukohta vaides esitatud väidete osas.

ASi Emajõe Ärikeskuse seisukoha esitas ASi Emajõe Ärikeskus esindaja Advokaadibüroo Varul vandeadvokaat Merli Paddar 26. jaanuaril 2015. a. Seisukoha lisana esitati busside pöörderaadiuste joonis.

Liikluslahendus OÜ esitas linnavalitsusele seisukoha EVS 843:2003 „Linnatänavad“ tabeli

andmete interpoleerimise kohta.

5. Vaide esitaja väited

Vaide esitaja on vaides välja toonud väited, mida on kajastatud alljärgnevalt.

Vaide esitaja leiab, et varem kehtinud detailplaneeringu nõuete vastu on selle elluviimisel eksitud. Ta on käesoleva detailplaneeringu avalikul väljapanekul soovinud informatsiooni linnavalitsuse kaalutluste kohta tema poolt nimetatud minetuste võimaldamisel (vaide esitaja märgib, et sellise informatsiooni küsimiseks annab õiguse Plan S § 18 lg 8), kuid tal jäid asjakohased selgitused saamata. Vaide esitaja kajastas minetusi kehtivast planeeringust ka oma vastuväidetes detailplaneeringule.

Avalikule väljapanekule pandud planeering sisaldas mitmeid puudusi, mis ei võimaldanud vaide esitajal tema hinnangul hinnata kõigi lähteülesandega määratud tingimuse täitmist ja reisijate vajaduste arvestamist. Samuti ei saanud vaide esitaja kogu küsitud informatsiooni linnavalitsuse töötajatelt. Sellest hoolimata esitas ta 9. aprillil vastuväited planeeringule. Vaide esitaja osales 27.03.2014 Dorpati konverentsikeskuses toimunud tutvustaval arutelul ja tegi sealses sõnavõtus ettepaneku, et ASi Emajõe Ärikeskus omanik täidaks oma lubaduse bussijaama parendamiseks, kasutades selleks kokkuleppel Statoiliga osaliselt ka bensiinjaama krunti (bensiinjaama tagune parkla olevat seniste kokkulepete kohaselt ASi Emajõe Ärikeskus käsutuses).

Kuivõrd väidetavalt oli AS Tarbus teinud detsembris 2013 manööverdusteste (mille kohta vaide esitaja väitel ta taotletud informatsiooni linnavalitsuselt samuti ei saanud), käis vaide esitaja bussipargi töötajatelt informatsiooni küsimas. Selgus, et oli vassitud mõõtudega, mille kohta vaide esitaja esitas 11.04.14 täiendava teate. Mais tegi AS Tarbus uue manööverdustesti, mille lühivideo avaldati ka ajakirjanduses. Videos on näha, et bussijuhte juhendatakse manööverdusel testi vaatlejate poolt. Üks bussidest on 3 m lühem, mistõttu ei ole testitud manööverdust kahe 15 meetri pikkuse bussi vahele. Manööverdamise ajal on kõrvalbusside pagasiluugid suletud, mis ei pruugi nii olla reaolukorras. Bussitaskud paiknesid 45° nurga all, ent hilisemal joonisel on taskud 50° nurga all (mis eeldab laiemat manööverdusteed). Vaide esitaja märgib, et kuigi ta oli väljendanud huvi osaleda kordustesti toimumisel, ei peetud vajalikuks teda informeerida.

Linnavalitsuse 15. mai 2014 korraldusega nr 498 võttis linnavalitsus muuhulgas seisukoha vaide esitaja vastuväite kohta selles, et bussitaskute taguse manööverdustee laius on ohtlikult ebapiisav. Linnavalitsus otsustas vastuväidet arvestada ja kohustas planeerijat lähtuma busside manööverdusala planeerimisel Eesti Standardist EVS 843:2003 „Linnatänavad“. Standardis sisalduvast asjakohasest tabelist tulenevalt peaks manööverttee laius (A) olema 45° kaldenurgaga bussitasku ja 15 m bussi korral 8 m, 50° kaldenurgaga bussitasku korral aga üle 8 m (interpoleerides tabelis sisalduvaid kaldenurkasid, peaks tee laius olema vähemalt 9 m). Sama kinnitab oma 09.06.14 esitatud ekspertarvamuses ka standardi üks autoritest Ilmar Pihlak.

Vaide esitaja märgib, et kuigi talle lubati, et korrigeeritud planeeringulahendus edastatakse vähemalt 7 päeva enne viimast, 20. juunile kavandatud avalikku arutelu, et ta saaks seda eelmisel nädalavahetusel analüüsida ja oma seisukohad esitada, valmis viimane lahendus alles 12.06.14 ja temani jõudis see alles 16.06.14. Lisaks toimus arutelu reedel enne jaanipäeva tund peale linnavalitsuse tööpäeva lõppu (mistõttu puudusid paljud linnavalitsuse spetsialistid). Vaide esitaja sai korrigeeritud lahenduses sisalduvaid puudusi käsitleda ebapiisavalt, ent jõudis siiski osundada, et seletuskirjas esitatud väited manööverdustee standardile vastamise kohta on väärad.

Seletuskirjas on väidetud: „Hoonesiseste bussitaskute paiknemisnurk Soola tänava poolse seina suhtes on 50 kraadi ja iga tasku laius 4,2 (lühemate busside puhul) ja 4,5 m (pikemate busside puhul). Joonise koostamisel on lähtutud asjaolust, et laiendades bussitaskut 10 cm võrra, võib

tagumist manööverdusala vähendada kuni 0,4 m. Planeeritud lahenduse on Eesti linnatänavate projekteerimisstandardile vastavaks tunnistanud üks standardi koostajatest emeriitprofessor Ilmar Pihlak.“.

Vaide esitaja osundab, et nimetatutest keskmine laus ei tulene standardist ega ka Ilmar Pihlaku esitatud ekspertarvamusest. Ilmar Pihlak on nõudnud laiuse suurendamist busside pagasi teenindamiseks, mitte manöövervõime suurendamiseks. Manööverdusruum peab olema tagatud ka siis, kui kõrvalbussil toimub pagasi laadimine. Pihlak väidab kooskõla standardiga, kuna manööverdustee A olevat kõigi busside jaoks üle 8 m. Tegelikult on planeeringu põhijoonisel 15 m busside jaoks see manööverdustee A 7,5 m lai. Kuna on elementaarne matemaatiline tõde, et 7,5 m ei ole üle 8 m, siis pidi Ilmar Pihlak oma arvamuse andma muu joonise kohta. Kuna joonis valmis 12. juunil (3 päeva pärast arvamuse andmise aega), siis ei saanudki arvamus käsitleda viimast joonist. Seega on vääri ka eelnimetatud lausetest viimane (lahenduse vastavusest standardile).

Vaide esitaja märgib, et septembris 2014 maavanema juures käsitles ta samuti tõsiasja, et kuigi linnavalitsuse korralduses on nõutud manööverdustee standardikohast minimaallaiust, ei ole planeeringus sellega arvestatud. Vaide esitaja osundas, et tegemist on ilmselge kaalutusveaga ja näitas ka seda, et 7,5 m ei ole üle 8 m, mistõttu on vääri planeeringus sisalduv väide linnatänavate projekteerimisstandardile vastavusest.

Kuna maavanemale ei olnud arvestatud ettepanekuid edastatud, jäi küsimus piisava tähelepanuta ja protokolliti vigaselt. Tähelepanuta jäi vaide esitaja soov protokolliti parandamiseks. Maavanema seisukoht, et standardiga on arvestatud ja standard ei ole kohustuslik, sisaldab kaalutusvigu. Maavanem oleks pidanud tähelepanema, et 7,5 ei ole suurem kui 8. Samuti oleks pidanud tähelepanema, et kohustuse lähtuda standardist kehtestas linnavalitsus oma korraldusega ning nimetatud korraldust ei ole muudetud.

Linnavolikogu [4. detsembri 2014. a stenogramm](#)ist nähtub, et linnavolinikud küsisid abilinnapealt vastuolu kohta planeeringu seletuskirjas väidetut ja selle lisaks oleva Ilmar Pihlaku ekspert-arvamuses väljendatu kohta. Abilinnapea Jarno Laur eksitas volikogu, et Ilmar Pihlak võttis oma ettepaneku tagasi. Vaide esitaja märgib, et tema oma ettepanekut aga tagasi võtnud ei ole ning linnavalitsuse korralduses nr 498 võetud seisukoht on vastuseks ka tema ettepanekule.

Samuti väitis abilinnapea Jarno Laur vastuseks linnavolikogu esimehe Aadu Musta küsimusele, kas poleks mõistlik laiendada maakonnaliinide väljumisi Kaluri tänavale, et ettepanekut ei tehtud menetluse käigus. Vaide esitaja juhib tähelepanu, et nagu eespool märgitud, tegi tema selle ettepaneku 27.03.14 avalikul arutelul arendajale ning Ain Tammvere väitis talle korduvalt, et probleem ei ole Statoilis, vaid linnavalitsuse vastuseisus. Seega oli ka väide ettepaneku uudsuse kohta volikogu eksitav.

Detailplaneeringu kehtestamine on kaalutusotsus. HMS § 54 kohaselt on haldusakti üheks õiguspärasuse eelduseks see, et ta on kaalutusvigadeta. Kui haldusorgan on jätnud kaalumata, kas eelpool osutatud 7,5 meetrit on ikka üle 8 meetri või on leidnud, et $7,5 > 8$, on tegemist ilmselge kaalutusveaga. Nimetatud kaalutusviga on ka oluline, sest ohtu seatakse bussireisijate turvalisus. Ainuüksi eeltoodu on piisav, et tühistada linnavolikogu otsus detailplaneeringu kehtestamise kohta.

Ent eelpool nimetatud informatsiooni mittesaamine linnavalitsuse kaalutlustest senise detailplaneeringu nõuete rikkumisel ei võimaldanud vaide esitajal teha asjakohaseid ettepanekuid (maavanema väide tema 7. vastuväidete punkti kohta), mistõttu on planeeringu menetlemisel oluliselt rikutud tema menetlusõigusi. Linnavalitsuse senised minetused võivad pakkuda huvi ka teistele linnakodanikele ja korrupsioonikahtluse ilmnemisel ehk ka uurimisorganitele, mistõttu ka see küsimus on oluline.

Vaide esitaja teatab, et hetkel ei tõstata ta planeeringu muid puudusi (näiteks lähteülesandes on nõutud sõltumatut ekspertarvamust, kas planeering tagab piisava reservi Tartusse saabuva bussitranspordi arenguks ja tal on kerge näidata, et seoses projekti Rail Baltic kuritegeliku tasuvusanalüüsiga ja ida transpordivoogude kadumisega ootab meid ees raudteetranspordi kollaps ning seetõttu on põhjendamatu Dago Antovi arvamus sellise arenguvajaduse puudumise kohta). Vajadusel teeb seda täiendavalt.

On ilmselge, et kaalutlusvead vaidlustatavas haldusaktis puudutavad otseselt vaide esitaja menetluslikke õigusi ja kaudselt ka tema kui bussireisija õigusi. Kui see ei ole ilmselge, palub vaide esitaja lugeda tema vaie esitatuks puudustega ning anda talle võimalus sel teemal kirjutada pikem traktaat.

6. Puudutatud isiku seisukoht

AS Emajõe Ärikeskus leiab, et vaie on terviklikult põhjendamatu ja ka lubamatu.

6.1. Vaide esitamine avaliku huvi kaitsmise motiivil ei ole õiguslikult lubatud

PlanS § 26 lõike 1 kohaselt on planeeringu kehtestamise otsuse vaidlustamiseks igal isikul õigus ühe kuu jooksul arvates päevast, millal isik sai teada või pidi teada saama planeeringu kehtestamisest, pöörduda kohtusse, kui ta leiab, et see otsus on vastuolus seaduse või muu õigusaktiga või selle otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi. PlanS § 26 lõige 1 võimaldab seega populaarkaebuse esitamist, so argumentidel, et kohalik omavalitsus on planeeringumenetluses rikkunud õigusnorme.

Eeltoodud populaarkaebuse erand kehtib ainult kohtumenetluses, mitte aga vaidemenetluses - st vaide esitamine avaliku huvi kaitsmise motiivil ei ole lubatud. HMS § 71 lõike 1 kohaselt võib isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või vabadusi, esitada vaide. Vaide esitamise õigus on seega isikutel, kelle õigusi kaevatav haldusakt või toiming otseselt puudutab (Riigikohtu otsus nr 3-3-1-86-04). Riigikohus on selgitanud, et haldusakti tühistamiseks esitatud kaebuse või vaide läbivaatamisel tuleb kaitstavate õiguste ja vabadustena mõista isiku subjektiivseid avalikke õigusi: põhiõigusi ja -vabadusi, seadustest, muudest õigustloovatest aktidest, samuti haldusaktidest ja halduslepingutest tulenevaid õigusi. Haldusakt piirab isiku subjektiivset õigust, kui haldusakt keelab või välistab osaliselt või täielikult õiguse kasutamise, seab õiguse kasutamisele täiendavaid tingimusi või raskendab oluliselt õiguse kasutamist (Riigikohtu otsus nr 3-3-1-9-02, p 9). Eeltoodu tähendab, et esitatud vaide osas otsuse tegemisel tuleb Tartu Linnavolikogul kõigepealt anda hinnang sellele, kas vaidlustatud haldusakt üldse rikub vaide esitaja subjektiivseid õigusi või mitte, sest tulenevalt kohtupraktikas väljakujunenud seisukohast ei pea subjektiivsete õiguste rikkumise puudumise korral haldusorgan sisuliselt hindama haldusakti õiguspärasust.

Vaide esitaja põhiline vastuväide seisneb väites, et Tartu linn on rikkunud kaalutlusõigust ja menetlusõigust seoses busside pöörderaadiuse nõudega ning et linnavalitsuse senised minetused pakuvad huvi teistele linnakodanikele ja uurimisorganitele. Kuigi eeltooduga ei saa kindlasti nõustuda, ei nähtu vaites vaide esitaja poolt nende argumentide sidumist oma subjektiivsete õiguste rikkumisega. Vaiet ei ole aga võimalik esitada kellegi kolmanda isiku huvides või lihtsalt objektiivse õiguspärasuse kaitsmiseks õiguskorras. HMS § 76 lg 2 p 4 kohaselt on vaide esitaja kohustatud vaites tooma välja põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt rikub tema õiguseid. Eeltoodud kohustust ei ole vaide esitaja täitnud, samuti ei nähtu ka vaites esitatud selgitustest vaide esitaja subjektiivsete õiguste rikkumise alust.

6.2. Vaide esitaja subjektiivseid õiguseid ei ole otsusega rikutud, mistõttu vaie kuulub

tagastamisele

Kalle Kulbok on oma puutumust otsusega põhjendanud asjaoluga, et menetluses on rikutud tema menetlusõigusi (informatsiooni mittedaamine) ja tema kui bussireisija õigusi. AS Emajõe Ärikeskus on seisukohal, et Kalle Kulboki subjektiivseid õigusi ei ole otsusega rikutud ja seetõttu ei ole tal vaide esitamise õigust, mistõttu vaide kuulub tagastamisele.

Nimelt Kalle Kulbok ei ole planeeringuala maa-ala elanik või piirinaaber, mistõttu tegemist ei ole menetluses isikuga, kelle õigusi või kohustusi või ka huve võib planeering otseselt puudutada HMS § 11 lõike 1 p 3 ja lõike 2 ning PlanS § 16 lõike 4 kohaselt (so kolmas isik või puudutatud isik). Kalle Kulbok on oma seisukohad planeeringule esitanud avalikkuse ärakuulamise käigus, millise menetluse reeglid on sätestatud PlanS §-des 18-21. Otsusest tuleneb, et vaide esitajat on teavitatud planeeringu menetlusest, ta on oma vastuväited planeeringule esitanud ja Tartu linn on neile vastanud 15.05.2014. Väide vaide esitaja menetlusõiguste rikkumise kohta jääb arusaamatuks ja põhjendamatuks.

Samuti ei ole subjektiivsete õiguste tekkimise või rikkumise aluseks asjaolu, et vaide esitaja on regulaarne bussisõitja. Nagu juba varasemalt märgitud, piirab haldusakt isiku subjektiivset õigust, kui haldusakt keelab või välistab osaliselt või täielikult õiguse kasutamise, seab õiguse kasutamisele täiendavaid tingimusi või raskendab oluliselt õiguse kasutamist. Asjaolu, et isik sõidab (väidetavalt) regulaarselt bussiga, ei tee temast planeeringumenetluses puudutatud isikut ja see ei tekita talle subjektiivset õigust nõuda kindlat planeeringulahendust, mida ta isiklikult peab sobivaks.

HMS § 79 lõike 1 p 1 kohaselt vaide tagastatakse, kui isikul puudub õigus vaide esitada. Õiguskirjanduses ja praktikas on kinnitatud, et viidatud alus kuulub kohaldamisele olukorras, kus vaidlustatud haldusakt ei riku vaide esitaja subjektiivseid õiguseid. Eeltoodust tulenevalt kuulub vaide HMS § 71 lõike 1 ja § 79 lõike 1 p 1 alusel tagastamisele.

6.3. Otsuses ei ole rikutud kaalutusreegleid ja planeeringulahenduses kajastatud busside pöörderaadiused vastavad standardi EVS 843:2003 „Linnatänavad“ nõuetele

Planeeringu asendiplaanilistel joonistel on kajastatud bussijaama juurdepääsu ja peatustaskute geomeetriline lahend, kus on arvestatud sobilike pöörderaadiuste ja sõiduradade laiustega. Pöördekoridore on kontrollitud arvutiprogrammi „AUTOTURN“ abil ning arvutuslikeks sõidukiteks on võetud (reaalselt kasutatavad) buss (12.0 m) ja buss (15.0 m).

Esiteks, Standardi EVS 843:2003 tabelis 10.6 "Parkimiskoha mõõtmed (m) sõltuvalt parkimisnurgast ja sõiduki pikkusest" toodud mõõtmeid ei olnud võimalik otse kasutada bussijaama planeeringu koostamisel kuna: a) standard kirjeldab parkimisnurki 45 ja 60 kraadi - detailplaneeringus on busside parkimisnurgaks 50 kraadi; b) parkimiskoha laius standardis on konstantne, so 4.0 m – detailplaneeringus on busside parkimisala laiuseks 15 m pikkustele bussidele 4.5 m.

Eeltoodust tulenevalt bussijaama siselahenduse planeerimisel ei saanud otse kasutada Eesti Standardit „Linnatänavad“ toodud lahendusi, sest selles vastav läbiarvutatud lahendus planeeringus puudus. Lahenduse koostamisel tuli lähtuda standardis sätestatust, seda vajadusel kohandades, kuna standard ei kajasta 50-kraadist peatumist. Just parkimisala laiuse suurendamine võimaldas (sh vastavalt liiklussimulatsioonile) busside taga asetsevat läbisõidu-manööverdusala vähendada. Tavaline matemaatiline interpoleerimine (vastavalt vaide punktile 15) ei anna muudetud nurga ja parkimiskoha laiuse juures adekvaatset tulemust. Oluline on ka märkida, et tegelikkuses on peatuses seisva 15 m bussi taga ruumi 8.7 m; vahemaa 7.5 m on mõttelise jooneni, kus peatusest inimesi peale võttev buss kunagi ei seisa.

Teiseks, manööverdusala laiendamise korral manööverdusala pikkuse vähendamine on planeerijate ja projekteerijate seas üldtunnustatud võte ja Elmo Jahhu on standardi ühe koostaja Ilmar Pihlaku heakskiidul antud juhul just seda võtet kasutanud mõistlikus ulatuses. Elmo Jahhu kasutas lahenduse väljatöötamisel arvutiprogramme, kus on antud busside võimalik manööverdusvajadus. Nende programmide alusel võib tõdeda, et antud lahendus on turvaline. Lisaks on Ilmar Pihlak toonud eeskujuks lähinaabrite (eriti Soome) bussijaamade lahendusi, millega samuti on detailplaneeringus esitatud lahendus kooskõlas.

Kolmandaks on oluline rõhutada, et standardid või selles kajastatud tüüplahendused (nt parkimisnurk 45 või 60 kraadi, mitte 50 kraadi) ei ole Eesti Vabariigis planeerimiseks ja projekteerimiseks kohustuslikud. Standardeid kasutatakse selleks, et ei peaks igakordselt tõendama lahenduse sobivust, kuna standardis toodud lahendused on läbiproovitud. Samas, kui soovitakse lähtuda standardis sätestatud põhimõtetest, kuid võimalik ei ole kasutada standardi nõ tüüplahendusi, siis võib seda teha, kui lahendus kontrollitakse üle. Teatud tingimustes, eriti suuremas osas väljaehitatud piirkondades, ei saa standardi lahendusi alati kasutada, sest need ei mahu ära. Siis tulebki teha kas vastav arvutus, läbi viia katsetus või kasutada analooge sarnastest riikidest. Käesoleval juhul on kasutatud kõiki kolme võimalust mittestandardse sobivuse ja turvalisuse hindamiseks, sh viidi läbi busside manööverdamise välitest.

Neljandaks, ainuüksi detailplaneering ei anna õigust veel ehitamiseks. PlanS § 9 lõike 1 järgi on detailplaneering planeering, mis koostatakse valla või linna territooriumi kohta ja mis on lähiaastatel ehitustegevuse aluseks. Detailplaneeringu ülesandeks on krundi ehitusõiguse määramine (PlanS § 9 lõige 2 p 2). Seega on detailplaneering kõigest kava, mis määrab edasise tegevuse alused (RKHK nr 3-2-1-5-06). Planeeringus määratakse üldine ruumivajadus, täpsed mõõdud, kuidas antud tingimused täita, määrab ehitusprojekt. Ehitusloa väljastamise aluseks on ehitusprojekt, mis läbib ekspertiisi. Detailplaneeringu täpsusaste ei saagi seega olla võrreldav projektiga. EhS § 3 lõike 1 kohaselt peab ehitist olema projekteeritud ja ehitatud hea ehitustava ning ehitamist ja ehitusprojekti käsitlevate õigusaktide kohaselt ega või tekitada ohtu inimese elule, tervisele või varale või keskkonnale. AS Emajõe Ärikeskus kinnitab, et ta kavatab järgida kõiki seaduses sätestatud reegleid, et tagada võimalikult ohutu liiklemine planeeringualal.

Eeltoodust tulenevalt vastavad planeeringulahenduses kajastatud busside pöörderaadiused standardi EVS 843:2003 „Linnatänavad“ nõuetele ja põhimõtetele, mistõttu on vaie ka sisuliselt põhjendamatu ja see tuleb jätta (alternatiivselt) rahuldamata. Eeltoodust tulenevalt palub puudutatud isik tagastada vaie selle esitajale HMS § 79 lõike 1 p 1 alusel või alternatiivselt jätta vaie Tartu Linnavolikogu 04.12.2014 otsusele nr 152 täies ulatuses rahuldamata.

7. Linnavolikogu seisukohad vaide esitaja väidetele

7.1. Otsusega ei ole rikutud vaide esitaja menetlusõigusi

PlanS § 4 lõike 2 järgi on planeerimisalase tegevuse korraldamine valla või linna haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse pädevuses, kes peab tagama planeeringu koostamisel avalike huvide ja väärtuste ning huvitatud isikute huvide tasakaalustatud arvestamise, mis on planeeringu kehtestamise eeldus. Planeerimisseaduses sätestatud kohustusliku avalikustamise kaudu tagatakse huvitatud isikute kaasamine planeeringu menetlusse, nende õigeaegne informeerimine ja võimalus kaitsta oma huvisid planeeringu koostamise käigus. Seaduseandja on täpsustanud aga ka isikute ringi, kellega koostöö on kohustuslik. PlanS § 16 lõike 1 kohaselt koostatakse detailplaneering koostöös planeeritava maa-ala elanike ning kinnisasjade ja naaberkinnisasjade omanikega; olemasolevate või kavandatavate tehnovõrkude omanike või valdajatega; Keskkonnaametiga, kui planeeringu elluviimisega võib kaasneda oluline mõju keskkonnale; Päästeametiga, kui riskianalüüsist tulenevalt jääb planeeritavale maa-alale või selle

lähiümbrusesse olemasolev või kavandatav suure riskiohuga objekt; Muinsuskaitseametiga, kui planeeritaval maa-alal asub muinsuskaitseala, kinnismälestis või nende kaitsevöönd; planeeritava maa-ala elanikke esindavate mittetulundusühingute ja sihtasutustega.

PlanS § 16 lõike 4 järgi peab kohalik omavalitsus kaasama puudutatud isiku detailplaneeringu koostamisse ja teatab sellest talle esimesel võimalusel. Puudutatud isikuks on kinnisasja omanik, kelle senist maakasutust või krundi ehitusõigust planeeringuga kavandatu muudab omaniku tahte vastaselt; planeeritava maa-ala naaberkinnisasja omanik; planeeritava maa-ala ümbruses asuva kinnisasja omanik, kui tema kinnisasja kasutamistingimusi mõjutab oluliselt planeeringuga kavandatu.

Kalle Kulbok ei kuulu PlanS § 16 lõigetes 1 ja 4 nimetatud isikute hulka.

PlanS § 16 lõike 8 järgi võib planeeringu koostamise ajal iga isik esitada ettepanekuid ja vastuväiteid planeeringu kohta. Kirjalikele ettepanekutele vastab planeeringu koostamist korraldav kohalik omavalitsus või maavanem nelja nädala jooksul ettepaneku saabumise päevast arvates. Laekunud ettepanekutele vastatakse esitamise viisi või ettepaneku esitaja soovi kohaselt posti või elektronposti teel.

PlanS §-s 20 on sätestatud planeeringu avaliku väljapaneku ajal ettepanekute ja vastuväidete esitamise kord. Nimetatud sättest tulenevalt on igal isikul õigus avaliku väljapaneku ajal esitada ettepanekuid ja vastuväiteid planeeringu kohta. Vastuväide on mingi planeeringulahenduse kohta mittenõustuva seisukoha esitamine või väide, et planeeringu menetlemisel ei ole täidetud seaduse nõudeid.

Kalle Kulbok esitas avalikul väljapanekul olnud detailplaneeringule vastuväited 9. aprillil 2014. a e-posti teel. Tartu Linnavalitsuse 15. mai 2014. a korraldusega nr 498 võeti vastuväidete osas seisukohad.

7.1.1. Vaide esitaja väidete osas minetuste kohta varem kehtivast planeeringust on linnavalitsus võtnud seisukoha 15. mai 2014. a korraldusega nr 498, mille kohaselt nimetatud ettepanekud ei kuulu detailplaneeringuga lahendatavate ülesannete hulka. Linnavalitsuse seisukohta aktsepteeris detailplaneeringu koostamise üle järelevalve teostamise käigus ka Tartu maavanem, märkides, et ettepanekut ei saa käsitleda PlanS § 20 kohase ettepaneku või vastuväitena. Vaide esitaja kõnealusel teemal avaliku väljapaneku ajal tehtud vastuväidete osas on linnavalitsuse poolt võetud seisukohad, mistõttu ei ole põhjendatud ka vaide esitaja väide talle asjakohaste selgituste andmata jätmise kohta.

7.1.2. Planeerimisseaduses on sätestatud planeeringu vastuvõtmise ja avaliku väljapaneku ning sellele ettepanekute ja vastuväidete esitamise kord. Vaide esitaja hinnangul oli väljapanekule suunatud detailplaneering mitmete puudustega. Vaide esitajal oli võimalus seadusega ettenähtud korras esitada detailplaneeringule oma ettepanekuid ja vastuväiteid ning vaide esitaja seda võimalust ka kasutas. Väidetavad puudused väljapanekul olnud detailplaneeringus ei saa rikkuda kuidagi vaide esitaja õigusi, kuna tegemist ei ole lõplikult kehtestamisvalmis lahendusega. Planeeringumenetluse jätkudes võib planeeringu lahendus muutuda, muutuda võib isegi planeeringu põhilahendus (PlanS § 21). Vaidlust ei ole selles, et kohaliku omavalitsuse poolt seisukohtade võtmine avaliku väljapaneku jooksul vaide esitaja vastuväidete osas toimus kooskõlas seadusega vastavalt ettenähtud korrale.

Väljapanekul oleva detailplaneeringu lahendust mitte lõpliku lahendusena käsitleb ka Riigikohus, selgitades, et avaliku väljapaneku käigus ei toimu mitte üksnes avalikkuse informeerimine planeeringust, vaid ka avalikkuse kaasamine planeeringu väljatöötamisse. Avalikku väljapanekut ei saa käsitada juba valminud planeeringulahenduse tutvustamisena avalikkusele. Väljapanekul

esitletakse üksnes esialgset planeeringuprojekti, lõplik planeering valmib alles koostöös avalikkusega (Riigikohtu halduskolleegiumi 12.05.2008 otsus haldusajlas nr 3-3-1-16-08).

Planeerimisseadus näeb ette võimaluse korrata planeeringu avalikku väljapanekut, kui asjaolud seda tingivad (PlanS § 21) ning siinjuures on kohalikul omavalitsusel oluline kaalutlusruum. Kohalikul omavalitsusel on võimalik kaaluda seaduses ettenähtule lisaks ka täiendavaid koostöö ja kaasamise vorme. Nii on Tartu linn toiminud ka käesoleva detailplaneeringu puhul täiendavate avalike arutelude korraldamise näol (27.03.2014 ja 20.06.2014 arutelud).

7.1.3. Planeeringumenetluse seisukohast ei ole asjakohased väited seoses manööverdustesti korraldamisega ja vaide esitaja sellesse kaasamata jätmisega. Busside manööverdusvõimekuse kordustesti korraldamisse olid kaasatud selle läbiviimisega seotud isikud ja see ei olnud mõeldud osana avalikkusele suunatud tegevustest. Seega sellest avalikult ka ei teavitatud.

7.1.4. Vaide esitaja väitel lubati talle detailplaneeringulahendus edastada 7 päeva enne teist avalikku arutelu, kuid lahendus valmis alles 12. juunil ja vaide esitajani jõudis alles 16. juunil 2014.

PlanS § 21 sätestab planeeringu avaliku väljapaneku tulemuste arvestamise korra. Viidatud paragrahvi lõikes 4 nähakse ette, et avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel teeb kohalik omavalitsus planeeringus vajalikud parandused ja täiendused ning seadusest tulenevatel juhtudel esitab planeeringu järelevalve teostajale koos informatsiooniga arvestamata jäänud ettepanekute ja vastuväidete kohta. Nimetatud sättest ei tulene kohalikule omavalitsusele tähtaegu menetlustoimingute läbiviimiseks.

Teine täiendav avalik arutelu toimus pärast avalikku väljapanekut kohaliku omavalitsuse kaalutlusotsuse alusel ning õigusaktidega ei ole reguleeritud sellise arutelu läbiviimise tingimusi. Esimesel, 2. juunil 2014 toimunud avalikul arutelul väljakuulutatud kordusarutelu aega muudeti hilisemaks ajaks, esialgse 16. juuni asemel 20. juuniks, millest arutelul osalejaid, sealhulgas vaide esitajat teavitati. HMS § 33 lõike 5 järgi võib haldusorgan enda määratud menetlustähtaegu omal algatusel pikendada. 2. juunil 2014 toimunud avalikul arutelul otsustati, et arutelu protokoll edastatakse kõigile arutelul osalejatele koos planeeringu lahendusega, arutelu protokollist ei nähtu tähtaega nimetatud dokumentide edastamiseks.

Vaide esitaja kinnitab ise, et sai soovitud korrigeeritud lahenduse kätte 16. juunil, seega oli tal võimalus lahendusega tutvuda enne kordusarutelu ning tal oli võimalus selle kohta oma arvamust avaldada. Eelnevast järeldub, et kirjeldatud menetlustoimingute läbiviimisel ei ole rikutud vaide esitaja õigusi.

7.1.5. Detailplaneeringu üle teostab järelevalvet maavanem vastavalt oma pädevusele. Järelevalve käigus lahendamata jäänud eriarvamused planeeringu koostamist korraldava kohaliku omavalitsuse ja järelevalvet teostava maavanema vahel lahendab Siseministeerium. Vaidlustatud detailplaneeringu puhul puudusid eriarvamused Tartu maavanema ja Tartu linna vahel. Maavanema poolt järelevalve käigus teostatud toimingute puhul ei ole tegemist Tartu linna toimingutega ning seega ei saa nende puhul väita linnapoolset vaide esitaja õiguste rikkumist. Maavanema järelevalvetoimingute läbiviimise osas linnavolikogu seisukohta ei võta.

7.1.6. Seoses vaide esitaja väitega abilinnapea Jarno Lauri poolt volikogu eksitamise kohta 4. detsembri 2014. a linnavolikogu istungil selles, et Ilmar Pihlak võttis oma ettepaneku tagasi, märgib linnavolikogu, et abilinnapea selgitus ei riku vaide esitaja õigusi, sealjuures vaide esitaja väide ei ole ka tõene. Linnavolikogu juhib tähelepanu asjaolule, et Tartu Maavalitsuse 14.10.2014 kirjas nr 7-5/2505-24 detailplaneeringu koostamise üle järelevalve teostamise kohta on lisana nr 1 esitatud maavanema arvamus järelevalve käigus kokkuleppeta jäänud vastuväidete kohta (tabeli 5).

veerus). Kalle Kulboki vastuväidete osas on maavanem muuhulgas märkinud, et Tartu Maavalitsus konsulteeris 08.10.2014 tunnustatud liiklusspetsialist Ilmar Pihlakuga ning maavanem on andnud seisukoha, et järelevalveks esitatud lahendus võimaldab vajalikke manöövreid. Maavanema seisukohast tulenevalt on Ilmar Pihlak ka Tartu maavanemale järelevalveks esitatud detailplaneeringu üle vaadanud.

7.1.7. Vaide esitaja leiab, et vastates linnavolikogu esimehe Aadu Musta küsimusele maakonnaliinide väljumise laiendamise kohta Kaluri tänavale eksitas abilinnapea Jarno Laur linnavolikogu, väites, et ettepanekut ei tehtud menetluse käigus. Vaide esitaja väite kohaselt tegi tema selle ettepaneku arendajale 27.03.2014 Dorpati konverentsikeskuses toimunud tutvustaval arutelul.

Vaide esitaja väited viimatinimetatud ettepaneku esitamise osas on põhjendamatud ning vaide esitaja antud seisukoht tuleb jätta asja läbivaatamisel tähelepanuta. Tegemist ei ole planeerimisseaduses ettenähtud korra kohaselt tehtud ettepanekuga. 27.03.2014 avaliku arutelu protokollist ja helisalvestisest ilmneb, et koosoleku juhataja tutvustas koosoleku kodukorda, mille juures selgitas arutelul suuliste ettepanekute tegemise tähendust planeerimisseaduse nõuetest lähtuvalt. Koosoleku juhataja poolt selgitati, et koosoleku käigus tehtud suulisi ettepanekuid ei saa lugeda planeeringu avalikul väljapanekul laekuvate ettepanekutena ning soovitati pärast arutelu saata oma võimalik arvamus, vastuväide või ettepanek planeeringu kohta kirjalikult (e-postiga) kuni 9. aprillini. Vaide esitaja avalikul arutelul osalejana pidi olema nimetatud asjaolust teadlik.

7.2. Kaalutlusõiguse teostamisel ei ole rikutud vaide esitaja subjektiivseid õigus

Vaide esitaja on seisukohal, et detailplaneeringus sisalduv lahendus rikub tema kui bussireisija õigust turvalisusele, kuna planeeringulahendus ei võimalda busside ohutut manööverdämist. Vaide esitaja on seisukohal, et Eesti Standardi EVS 843:2003 „Linnatänavad“ kohane oleks lahendus, kus bussidele jääks manööverdämiseks 8 m planeeringukohase 7,5 m asemel.

Detailplaneeringu kohaselt on busside parkimiskohad 50 kraadise nurga all, lühemate busside parkimiskoha laius on 4,2 m, pikemate busside parkimiskoha laius 4,5 m ning busside manööverdämiseks on detailplaneeringus 7,5 m. Linnavolikogu on seisukohal, et 7,5 m laiune manööverdämisruum on kooskõlas Eesti Standardi EVS 843 „Linnatänavad“ mõttega ning piisav 15 m busside ohutuks liiklemiseks. Oma seisukohtadele kinnituse saamiseks palus linnavalitsus vaidemenetluse käigus seisukohta Liikluslahendus OÜlt.

Liikluslahenduse OÜ juhatause liikme Sulev Sanniku poolt allkirjastatud arvamuses on selgitatud järgmist. Eesti Standardi EVS 843:2003 „Linnatänavad“ on punktis 10.2.5. "Raskesõidukite parklad“ esitatud järgmised nõuded:

- 1) busside ja veoautode parklad tuleb kavandada vastavalt nende piirmõõtmetele, pöördetrajektooridele ja liikluskorraldusele;
- 2) kõikide raskesõidukite piirlaiuseks tuleb võtta 2,55 m;
- 3) projekteerimise lähtetaseme (H) puhul tuleb ühe parkimiskoha laiuseks võtta 4,0 m, lähtetaseme (R ja E) puhul 3,5 m.

Rakendusjuhendina (soovitusliku või selgitava iseloomuga) on tabelis 10.6 „Parkimiskoha mõõtmed (m) sõltuvalt parkimisnurgast ja sõiduki pikkusest“ esitatud raskesõidukite parkla soovituslikud mõõtmed ainult parkimiskoha laiuse (mõõde B) 3,5 ja 4,0 korral. Tabel on universaalne nii veoautode kui busside parklate mõõtmete määramiseks, kuigi nende sõidutrajektoorid on erinevad. Vahepealseid mõõtmeid saab mõistliku täpsusega määrata interpoleerimise meetodit kasutades ainult siis, kui on teada tabelis toodud mõõtmete arvutuskäik.

Interpoleerimist ei ole tänapäeval aga mõistlik kasutada, kuna projekteerijatel on kasutada erinevad

tarkvarad, millega määratakse sõidukite ruumivajadused ja pöördetrajektoorid manöövritel, arvestades konkreetsete sõidukite mõõtmeid (telgede vahe, telgede kaugused kere suhtes), liikumiskiiruseid ja kohalikke olusid (liikumisteedkonda). Projekteerimistarkvarade kasutamine ja praktiliste katsete teostamine on kindlasti oluliselt täpsem kui mistahes tabeli andmete interpoleerimine.

Eelnevat arvestades selgitab linnavolikogu, et pöördekoridori määratud näitajate vahemikes vajalike suuruste määramiseks on võimalik kasutada interpoleerimise meetodit ainult juhul, kui on teada konkreetsete mõõtmete saavutamise arvutuskäik. Pöördekoridori määramine on meetodika, mida kasutatakse peamiselt projekteerimisel teedeinseneride poolt.

Käesoleva detailplaneeringu koostamisel ei ole standardis nimetatud nurki ja parkimiskoha laiusi kasutatud asjaolu tõttu, et planeeringuala on piiratud suurusega, kuhu soovitakse kavandada mitmeid erinevaid funktsioone. Üks nendest, bussiterminal, on võrreldes äri- ja ühiskondliku funktsiooniga ruumiga spetsiifiline asjaolu tõttu, et ruumis viibivad samaaegselt sõidukid (autobussid) ja inimesed (reisijad, bussijuhid, reisisaatjad). Inimeste ja sõidukite vahelise konflikti vältimiseks on reisijate ala planeeritud eraldada sõidukite alast kõrgemale tõstetud piisava laiusega platvormiga. Sõidukite (omavahelise) ohutu manööverdamise ala määramiseks on kasutatav standard EVS 843-2003. Standardis on määratletud teatud kindlatel juhtudel (parkimiskoha 0, 30, 45, 60, 75 ja 90 kraadi vastavalt erinevate busside pikkuste korral) parkimiskoha mõõtmed. Et kõnesoleva detailplaneeringu koostamisel ei õnnestunud ruumi optimaalse kasutuse, reisijatele piisava ooteala ja ooteplatvormi kui ohutu kogunemisala planeerimisega samal ajal vajalikule arvule busside parkimiskohtadele standardis fikseeritud kindlate parkimiskorradega lahendust kasutada, on detailplaneeringu koostamise ajal kavandatud busside pöördekoridorid määratud arvutuslikult. Pöördekoridoride arvutuslik määramine on teostatud programmi „AUTOTURN“ kasutades. Programm võtab arvesse busside pikkust, parkimiskohtade kavandatavat plaanilahendust ja arvutab lähtudes sellest ning muudest antud klassi sõidukitele ette nähtud manööverdusnõuetest bussi pöördekoridori. Arvutustulemused kuvab programm graafiliselt alusplaanil, milline on konkreetse juhtumi lahendamise lähtematerjalidena programmi eelnevalt sisestatud. Seega on käesolevas planeeringus antud busside pöörderaadiuste ala lahendus toodud täpsusega, mida tavaliselt kasutatakse projekteerimisel teedeinseneride poolt ja seetõttu on tegu usaldusväärse ning rajamisel ohutu ja hästifunktsioneeriva lahendusega.

Planeeringulahenduse väljatöötamisel on hoonesisese lahenduse koostanud projekteerija Elmo Jahhu. Planeeringulahenduse väljatöötamiseks kasutati tarkvara, mille graafiline tulemus on linnavalitsusele esitatud joonisena. Jooniselt on näha, et antud konkreetsete mõõtmete (busside peatumiskoha laius 4,2 m ja 4,5 m ja busside parkimisnurk 50 kraadi) juures on manööverdusruum piisav nii 12 m kui ka 15 m pikkustele bussidele vastavalt.

Linnavolikogu on peale läbivaatamise käigus detailplaneeringu üle vaatamist ja esitatud ekspertarvamuse ning puudutatud isiku vastusega tutvumist veendunud, et lahendus oma sisult vastab standardi nõuetele ning manööverdusala bussidele on piisav.

HMS § 4 lg 2 järgi tuleb kaalutlusõigust teostada kooskõlas volituse piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve.

Linnavolikogu on seisukohal, et planeeringulahenduse Eesti Standardile EVS 843:2003 vastavuse hindamisel on linnavolikogu lähtunud asjakohastest kaalutlustest, planeeringulahenduses on arvestatud kõiki olulisi asjaolusid ning põhjendatud huve ning vaide esitaja õigusi ei ole rikutud.

8. Kokkuvõte

Haldusakt on õiguspärane, kui see on antud pädeva organi poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

Linnavolikogu asub eeltoodut arvestades seisukohale, et Tartu Linnavolikogu 4. detsembri 2014. a otsus nr 152 "Turu tn 2, Soola tn 8, Soola tn 4 ja Soola tn 4a kruntide ning lähiala detailplaneeringu kehtestamine" on õiguspärane, ei riku Kalle Kulboki õigusi ega piira tema vabadusi ning vaie põhjendamatu ja tuleb jätta rahuldamata.

Lähtuvalt eeltoodust ja võttes aluseks haldusmenetluse seaduse § 85 p 4, Tartu Linnavolikogu

o t s u s t a b:

1. Jätta Kalle Kulboki vaie Tartu Linnavolikogu 4. detsembri 2014. a otsuse nr 152 "Turu tn 2, Soola tn 8, Soola tn 4 ja Soola tn 4a kruntide ning lähiala detailplaneeringu kehtestamine" kehtetuks tunnistamiseks rahuldamata.
2. Otsus jõustub Kalle Kulbokile teatavakstegemisest.
3. Kui isik leiab, et tema õigusi on käesolevas vaidemenetluses rikutud, võib käesoleva otsuse peale esitada kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.
4. Vaide rahuldamata jätmisel võib esitada kaebuse Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

Esimees

Esitab: **linnavalitsus , 16.02.2015 istungi protokoll nr 11**

Ettekandja: **Jarno Laur**

Õiend

Tartu Linnavolikogu Otsuse "Tartu Linnavolikogu 4. detsembri 2014. a otsusele nr 152 "Turu tn 2, Soola tn 8, Soola tn 4 ja Soola tn 4a kruntide ning lähiala detailplaneeringu kehtestamine" esitatud vaide läbivaatamine" juurde

Planeerimisseaduse § 26 lg 1 näeb ette, et planeeringu kehtestamise otsuse vaidlustamiseks on igal isikul õigus ühe kuu jooksul arvates päevast, millal isik sai teada või pidi teada saada planeeringu kehtestamisest, pöörduda kohtusse, kui ta leiab, et see otsus on vastuolus seaduse või muu õigusaktiga või selle otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi.

Haldusmenetluse seaduse § 71 lg 1 järgi võib isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, esitada vaide.

Haldusakt on õiguspärane, kui see on antud pädeva organi poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

Eelnõus esitatud põhjendustel jäetakse Kalle Kulboki vaie rahuldamata, kuna Tartu Linnavolikogu 4.12.2014. a otsus nr 152 on õiguspärane ega ei riku Kalle Kulboki õigusi ega piira tema vabadusi.

K. Kulboki vaie:

Vaie.pdf

ASi Emajõe Ärikeskus seisukoht:

26 01 2015 Emajõe Ärikeskuse vastus vaidetele_1.pdf Lisa 1 - joonis.pdf

LPMKO kiri seisukoha saamiseks Liikluslahenduse OÜle:

Linnaplaneerimise_ ja_ maakorralduse_ osakond_ Kiri_ 20150121_ DP-12-035.pdf Bussid bussijaamas.pdf

Liikluslahenduse OÜ arvamus:

Arvamus_raskesoidukite_parklad_1.pdf Naide_veoauto_ ruumivajadus.pdf

Tartu Maavalitsuse 14.10.2014 kiri järelevalve teostamise kohta:

7-52505-24 14.10.2014 Väljaminev kiri.ddoc

Tartu Maavalitsuse kiri 10.11.2014 (detailplaneeringule heakskiit ja ettepanek kehtestada):

Tartu linn Turu tn 2, Soola tn 8, Soola tnpdf

Detailplaneeringu materjalid: <http://info.raad.tartu.ee/webaktid.nsf/web/viited/DP-12-035>

Planeeringu avaliku arutelu protokoll:

Protokoll.pdf Tartu bussijaama DP avalik arutelu 27.03.2014. Osalejate nimekiri.pdf arutelu_27_03_14_salvestis.WMA

Eelnõu koostajad:

Hille Teetsov

Mati Raamat